

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.
Naslov za dopise: »Naprej«, Krško.

Čekovni račun: št. 13.807
[začasno]

NAPREJ

Stane mesečno 25 Dln,
za inozemstvo 35 Dln,

Oglaš: prostor 1x87 mm 1 Dln
Malloglas: beseda 50 p, najmanj 5 Dln
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so poštn. proste

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Nikoli več vojne!

[Dopis z Dunaja.]

Na zadnjem kongresu amsterdamske Internacionalne in na konferenci izvrševalnega odbora Socialistične delavske internacionalne, ko so stotine delegatov zastopale milijone zavednega ljudstva po vsem svetu, je bil sklenjen najodločnejši boj proti vsaki vojni.

Mislim da ni nikjer proletariata, da bi se ne pridružil temu velikemu protestu proti lumparijam, kakor so jih povzročili kapitalisti pred desetimi leti. Dne 27. VII. 1914 je bilo s strani Avstro-Ogrske napovedana Srbiji vojna zaradi umora Franca Ferdinanda in njegove žene dne 28. VI. 1914 v Sarajevu. Kaj naj rečemo mi socialisti k takšni lumpariji? Najrajši bi vpil »lumparija in lumparija« tako dolgo, da bi se ves svet podrl. Ker pa takega uspeha ne moremo doseči, pa samo protestiramo proti lumpariji. Seveda, protest sam tudi ni dovolj, organizirati moramo vsepovsod mirovne bataljone proti vojni. Kdor je moral količkaj trpeti v tej strašni vojni, ki se je začela pred desetimi leti, je dolžan stopiti v armado združitve vsega ljudstva, v kateri najdemo pot do Internacionalne in do večnega miru.

Na Dunaju se je užgala prva iskra te svetovne eksplozije. Zato pa dunajsko ljudstvo ob desetletnici tega dogodka ni pozabilo protestirati in je bil njegov protest gotovo najmočnejši na svetu.

Opisal bi rad vse natančno, pa ni mogoče, ker bi potreboval za takšen opis najmanj 14 dni. Tisti sodrugi, katerim so takšna mesta znana, bodo pa imeli že svo sliko pred seboj, če le par vrstic omenim.

Po vsej avstrijski republiki so se vršile demonstracije, v vsakem mestu, trgu in na deželi, glavno pa je bilo seveda tisto, kar se je priredilo na Dunaju. Stotisoči ljudstva so se tukaj valili v demonstracijskem sprevodu, tisoče in tisoče invalidov so pripeljali s seboj, tako da si imel v njih grozote vse vojne živo pred seboj. Tukaj smo imeli revčke, kakor izgledajo, ki jih tedanja zločinska gospoda danes še pogleda ne več. Če reven invalid ob cesti sedi in miloščine prosi, se ta gospoda v avtomobilu kar mimo pešja. Nešteto krat sem videl takšne prizore in bolelo me je. Saj sem sam invalid, na levo oko slep in kos železa v pljučih. Ampak če človek vidi še večje reveže pred seboj, mora pozabiti nase. Samo to se vprašuje, kako smo mogli biti takšni tepci, da smo streljali brat brata, tukaj avstrijski vojak, delavec ali kmet in oče več majhnih otrok, tam spet srbski vojak, tudi delavec ali kmet in oče! Oba sta imela puško v rokah in streljala drug drugega, pa nista vedela — zakaj!

Ampak v Avstriji do česa takega ne bo več prišlo, ker delavstvo je tukaj že tako izobraženo, da tudi na srbskega delavca ne bo več streljalo. Srbski brat, daj prst na čelo in dobro misli!!!

Takšne proteste, kakor jih avstrijski sodrugi prirejajo, bi morali v takšni državi največ prirejati, kjer so takšni soldati doma, da če jih vprašate, kaj so v civilu, pa ti odgovore da vojniki. Torej so se učili za vojnike, drugega pa ne znajo delati kakor krščene zajce streljati! V takih državah je dolžnost vsakega zavednega proletarca, da poučuje ljudstvo, ki je tako zapleteno v kapitalistove mreže. V takih državah je treba protestirati tudi proti lumparijam takšnih vlad, ki ne zidajo šol, da dajo vse za vojsko.

Pa še nekaj iz Avstrije: tu so vsi invalidi organizirani v organizacijah, ki so proti vojni in ki je njihov prapor rdeč, ne pa šekast, kajti šekasti prapori plapolajo le za nove invalide!

Žene, matere, otroci, sestre, bratje in ljubice, vsi preostali so bili na mestu, da demonstrirajo svojo voljo: Nie wieder Krieg! Nikoli več vojne! — Solze so marsikatero oblije, ko je videl toliko otrok, ki se jim naravnost na čelu čita, da so bili v vojni rojeni ali pa par let pred njo. Na prostoru pred mogočnim dunajskim rotovžem je bilo toliko ljudstva, da ga še nisem nikoli v svojem življenju toliko videl.

Bolečine je moral vsakdo v svojem srcu občutiti, ko je nastopil neki vojni invalid, krušni oče, in začel razlagati to strašno klanje štirih let. Za njim je nastopila stara ženica, 81 let ji je bilo, ki je orisala to trpljenje, kako so morale žene brez mož kruh služiti za uboge otročičke, ki so vedno spraševali: Kje je ata? — Poudarjala je, kako žene rade pozabijo na takšno trpljenje in vse žene so viharo sklenile, da ga ne bodo pozabile. One bodo delale proti vojni.

Po tej ženi sta prišla deklica in fant, oba 1914. l. rojena, torej imata sedaj komaj 10 let. Ko sta ta dva otroka govorila, je vsakega ganilo v dno srca: Rojena sva v največjem viharju, v viharju kapitalistične zlobe, ki je šla čez možgane in mozeg. Ta vojna nama ne bo nikoli pozabljena, grozovit spomin nama bodo ostali po njej. Ne pozna ne očeta ne matere. Oče je bil v vojni ustreljen, mati pa je gladu umrla, da bi nama življenje ohranila. Zato, mladina, kar te tu zbrane in ki si zgubila očeta in mater v tej vojni: V boj proti vojni! Ne proti tistemu, ki je naše očete streljal, ker on je sam revček bil: V boj proti sistemu kapitalističnih intrig! Vzdignite tri prste in prisezite zvestobo Internacionali, ki zbira mladino in organizira mirovne armade! V nas je boljša bodočnost in zmaga! —

Po vsem svetu je proletarijat na dan vojne obletnice obsojal vojno. Glavni krivci zadnje vojne so bili Hohenzollernci in Habsburgovci in nenasične klike okoli njih. Glavni krivci še danes žive, še danes joče klerikalna in nacionalistična buržoazija po tistih časih, pa ne samo v avstrijski in nemški republiki, tudi pri nas v Sloveniji in po drugih raz-

deljenih deželah, v kolikor ni imela prilike, da se zbere okrog novih korit in stvori v novih razmerah nove odločilne klike. V nasprotnih državah je bilo ravno tako, kapitalistične vlade so odločale, proletarijat pa je bil brez moči, vse protivno delo je prepuščal le posameznim voditeljem. In kam smo potem prišli!

Tam, kjer so socialisti kot zavedna masa lahko odločali, tam ni prišlo do vojne. To je bilo n. pr. v Švici, ki je ostala nevtralna, čeprav so jo od obeh strani hujskali. Naj poseže vmes. Tu si naj vsak oči odpre ter začne premišljevat, kako da ni bilo mogoče Švico prisiliti k vojni! Vsak človek, ki kaj čita in gleda v svet, bo takoj vedel, da je v Švici močno socialistično gibanje in ta švicarski socializem ima že od nekdaj atrogo začrtan boj proti vojni! Zato pa imata danes švicarski kmet in delavec boljše kosilo kakor delavci in kmetje v onih državah, kjer so se klali, ne da bi vedeli zakaj. Boljše tudi nego v onih državah, ki so bile »zmagovalke«.

Sodrugi, kdo je bil zmagovalac? Mogoče bo kdo mislil: Ta ali ona dežela? Preketo se bo zmotil! Ker dežela je mrtva stvar, torej ne more niti zmagati. Če smo pa država mi ljudstvo — ali je potem ljudstvo zmagovalo? Ne! Ampak zmagovalac je kapitalizem na obeh straneh, pa naj bo nemški, srbski, angleški, laški, francoski, avstrijski, turški, grški, rumunski, bolgarski ali katerikoli. Vsi ti kapitalizmi so zmagali, države so pa izgubile, pa najsi bo Francija, Srbija, Angleška, Amerika, Nemčija, Japonska, Italija ali Ogrska itd. itd. Samo Avstrija in Rusija sta nekaj malega zmagali in v zadnjem času se je začela zmaga razširjati tudi po drugih državah, pa brez krvavega boja, samo z orožjem miroljubne organizacije. V svetovni vojni je pa ljudstvo povsod zgubilo proti tistemu, kar je bilo pred vojno.

Pa kako je mogoče, da je kapitalizem zmagal? Mogoče je, če se ljudstvo ne zanima prav nič, da bi pogledalo tudi kaj v svet, to se pravi: da bi internacionalno mislilo. Ves kapitalizem, ki je zmagal, pa je bil tako trdno zvezan s svojo internacionalo, da mu je bilo z lahkoto mogoče voditi ljudstvo tako dolgo za nos in ga na vseh koncih in krajih naenkrat hujskati in shujskati samo zato, ker je en narod drugače jezik obračal nego drugi.

Torej v internacionali ljudstev ni mogoče misliti na vojno, zato pa so se kapitalisti borili vedno proti internacionali ljudstev, nikakor pa ne proti kapitalistom.

Nacionalizem povzroča sovražstvo in vojno! Nacionalizem je tista voda, ki žene kapitalistični mlin. Ljudstvo je pa tako neumno, da od te vode pije in se daje po kapitalistih in njihovih agentih nahujskati, kako mora biti navdušen za jezik, ki ga je mati naučila, kakor da je ta jezik kaj boljšega nego drug jezik, in kako mora ljubiti svojega cesarja, da mora celo zadnjo kapljico krvi dati zanj. Tako mi je rekel 1915. l. neki božji pastir pri spo-

UPTON SINCLAIR.

121. nadalj.

France Kremen.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Prijetno čustvo je spreletelo Franceta od temena do podplatov njegovih novih, z volno podšitih škornjev, ko je izvedel to novico. V Rusijo pojde in videl bo revolucijo! France je imel zelo slabe informacije o svetovnem položaju zadnje tri ali štiri mesece, odkar je čital le uradna poročila v vojaških časopisih, ki so obračali pozornost vojakov le na vojno in skrbno zamolčali vse druge težave in komplikacije. Ljudje, s katerimi je France kdaj občeval, so bili mnenja, da morajo zavezniški nekaj storiti vpricho brestlitske pogodbe med Nemčijo in Rusijo; ako Nemčija okupira razprostrto Rusijo, tedaj se še lahko sto let brani proti zavezniškim. Rusko ljudstvo mora samo spoznati položaj in pozdraviti zavezniško pomoč! France je dvomil o zadnji točki, toda spomnil se je bratov Rabinov in njunega navdušenja za zavezniško stvar, in njegov dvom je hitro zaspal, ko se je s svojo kolesarsko enoto ukrcal na transportni parnik.

Pluli so po Severnem morju blizu obrežja Norveške. Morje je bilo megleno in grozila je nepreslana smrtna nevarnost valed podmornic in min.

V ekspediciji so bili trije transporti v spremstvu par bojnih ladij in pol ducata rušilcev, ki so pletli čipke iz vodne pene sem in tja. Vsak dan je bilo mrzlejšje in sonce je prej zašlo; bližali so se krajem polnočnega solnca, toda v letnem času, ko je bila noč ponoči in podnevu. Može so imeli dosti časa za čitanje in pogovarjanje. France je porabil prost čas za diskusijo o vojni s socialističnega stališča in zagovarjal je ruske revolucionarje. In zgodilo se je kakor po navadi, da se je nekdo ujezil in ga zatožil pri poveljniku.

Francetov višji poveljnik je bil poročnik Gannet, bivši pisar v bombažni tovarni, ki ni bil nikoli nobena avtoriteta, dokler ni prišel v armado. Zdaj se je učil, kako je treba ukazovati, in njegova ideja je bila, da morajo biti povelja ostrja in imperativna. Vso svojo energijo je posvetil novi službi in vojnini dolžnostim, pa naj bodo še tako nevrne. France seveda ni pričakoval, da je poročnik Gannet tako zaverovan v svoje dolžnosti; večkrat ga je opazoval, ko je škilil iznad naočnikov, kakor da se ne briga za nič na svetu. Tudi zdaj, ko ga je poročnik poklical k sebi, je škilil, in France, ki je slutil, zakaj je bil pozvan, si je tolmачil škiljenje, da Gannet ne da dosti na ovadbe.

Toda poročnik Gannet ga ni vprašal kaj je govoril z možmi, pač pa mu je povedal, kaj je slisal in informiral ga je, da takega govorjenja ne

bo več v armadi, dokler je on poveljnik. France-tov posel je, da skrbi za popraviljanje motociklov in da bodo ciklisti na delu, kar se pa tiče drugih stvari naj drži usta zaprta in naj ne poskuša več vladati državo. France je odgovoril, da ni rekel nič drugega, kakor to, kar je rekel že večkrat predsednik Wilson. Poročnik je bil hud. On se ne zanima za mnenje sarženta Kremena o mnenju predsednika Wilsona! Saržent Kremen mora ohraniti svoje mnenje zase, če neče imeti sitnosti. France je odšel iz poročnikove kabine in po dolgem času je zopet vrela njegova revolucionarna kri kakor takrat, ko je še bil v Leesvillu.

Kakšne pravice pa ima vojak? Ali ne sme razpravljati o političnih vprašanjih in se strinjati z izjavami predsednika svoje domovine? Ne sme verjeti s predsednikom vred v pravičen mir in svobodo vseh ljudstev, da sama odločajo o svoji usodi? Zakaj ne sme verjeti? Morda zato, ker nekateri častniki v armadi mrzijo take ideje? France ni vedel in nikogar ni bilo da bi mu povedal. Ampak France je vedel toliko, da se ni odpovedal vsem svojim državljanskim pravicam, ko se je vpisal v armado, ko je šel v vojno za demokracijo; teh pravic mu ne vzame nihče brez boja.

[Dalje prib.]

vedi v Tirolah, odkar ne grem nič več v cerkev. In ko je ljudstvo nehujakano, pa siromak siromaka sovraži.

Ali se temu ne da pomagati? O, seveda! Bodi socialist, ki ne prezira nobenega jezika, ne bodi nacionalist, ampak internacionalist!

Ker ljudstvo pred desetimi leti ni bilo internacionalno po mišljenju, zato so se bratje streljali in klali med seboj, ki so si bratje po delu in revščini.

Iu to je tudi tisto, radi revščine se reveži med seboj prezirajo. Kakor hitro je kdo profesionalist, boljši kmet ali šibarček, potem pa tisti, ki so imeli priložnost učiti se, doktorji, učitelji, inženirji itd., so po stopnji svoje krive izobrazbe menili, da ne smejo vojne sovražiti, temveč da se morajo sovražiti med seboj in gledati le na to, kako bi pri vojnah dobili tiste kapitalistične pajcadnosti, ki bi jih naj odlikovale pred drugimi ljudmi. Takšni si mislijo: Jaz ne spadam k ljudstvu, jaz sem kaj več bil in sem še danes! — Revčki ste in naši bratje, čeprav se nas straujete in se borite proti nam, ker borite se proti samim sebi, proti svoji pameti! Mi reveži vam vse odpustimo in se borimo dalje za nas in za vas in za boljšo človeško družbo, v kateri bo brat znal ceniti brata. Potem ne bo več mogoče takšno nesramno klanje med nami, ki držimo ves svet na naših glavah in rokah! —

Pridi do prepričanja, da nas je teh stebrov človeške družbe 90%, potem pa premišluj, kako je mogoče, da ostalih 10% z nami tako pometa! Ljudstvo, misli in čitaj in zopet dobro promisli! Ko boš prepričan, da imaš prav, pa se — oglasi!

Dovolj je suženjstva, dovolj je ropanja in klanja! Mi hočemo red, delo jelo in svobodo v teh par letih, ki jih moramo preživeti. Po naši smrti pripustimo zemljo in zrak drugim, ker ju ne bomo več potrebovali; proč z egoizmom in nevošljivostjo, ker ne bomo za vekomaj obdržali, kar si nabereimo pozemeljskih darov! Najsravnostnejša pa je požrešnost med rojenimi kristjani, ki so med seboj najbolj požrešni. Med Judi ne vidiš kaj takega.

Na delo za izobrazbo! Pristopaj v politične organizacije, strokovne, gospodarske, v pevski družbi, telovadna, dramska itd. Potem boš nekaj znal in ponosen boš lahko na svoje znanje, s katerim se ti ne bo treba bati nobenega doktorja. Lahko boš s svojim znanjem samega sebe povsod uveljavil in zastopal in reakciji boš napovedal! Doktorjev ti za to ne bo treba. Tu moram seveda omeniti, da zdravnikov ne mislim, teh še premalo imamo, samo tistih jezičnih je za 100% preveč.

Sodrug, le naprej: „naj robstva moč razbije duha meč!“

Franc Oset.

Razno.

V premogovniku Šentjanžu na Dolenjskem se je zgodila katastrofalna nesreča. Radi hude nevihte je voda vdrla v vse tri rove in jih zalila. Devet rudarjev je mrtvih, eden je bil težko ranjen, dva lažje, tudi neki psznik je dobil lažje poškodbe. Poročajo, da se je mogla nesreča zgoditi tako, ker je voda zalila električno centralo v Krmelju, ki je morala nato obratovanje ustaviti. Sesalke niso mogle več črpati vodo iz rogov, nakar so bili ti zaliti. Takšna so poročila. Precej nejasna so in bo treba uvesti temeljito preiskavo. Devet žrtev iz delavskih vrst je preveč, da bi jih meni nič tebi nič pustili na altarju kapitalističnega moloha. Kako je bilo mogoče, da je voda ustavila elektrarno in s tem povzročila vso nadaljnjo nesrečo, ki ji na Slovenskem že dolgo ni para? Ali je vodstvo kaj na to mislilo, da se utegne delo v elektrarni ustaviti in s tem ogroziti človeška življenja, za katera je ono odgovorno, čeprav so to suženjska življenja? Kaj je ukrenilo vodstvo, da se rudnik pred sličnimi nesrečami zavaruje? Najbrže spet nič, kaj ne, ker je treba varovati trenutne kapitalistove koristi, ne pa življenjskih delavcev? To so vprašanja, ki jih morajo oblasti na vsak način rešiti. Nam se zdi da bo preiskava prinesla težke stvari na dan, ker tamošnji rudarji, kolikor je nam znano, niso organizirani v takšni organizaciji, katera bi jim mogla izvojevati primeren življenjski položaj in potrebno življensko varnost.

Seja radičevskih poslancev je odobrila Radičovo akcijo za pristop k komunistični kmetaki internacionali. Dr. Horvat, ki je nekaj zgage delal, je bil utišen s tem, da pride Radič v kratkem domov. Baje je že na potu iz Moskve.

Žitne cene so začele pri nas zopet padati — no, kruh se medtem podražuje. Vesti o slabi letini ki so se v zadnjem času bliskoma razširili po vsem svetu, so imele le spekulativni namen. Izkazalo se je, da bo letina v resnici čez povprečnost. Spekulant so se pa vseeno okoristili. In se bodo pri ponovnem padanju cen zopet okoristili.

»Giornale d' Italia« je priobčil te dni vest, da je bilo 16. junija na rimskem pokopališču Campo verano, pokopano truplo nekega neznanca, o katerem je poslanec Zamponi izrekel sumnjo, da utegne biti Matteottijev. Na temelju te vesti so dale oblasti truplo izkopati in se sedaj vrši preiskava, če je sumnja upravičena ali ne.

Terente, rumunski Čaruga, o katerem smo zadnjič enkrat nekaj malega povedali, je za časa, ko so ga v močvirjih oblegali, poslal na liste sledeči »komuniste«: Armade in civilne oblasti, ki so bile proti meni poslale, so svojo fronto prenesle proti močvaram v pričakovalnem položaju. V ponedeljek

zvečer sem izstrelil več strelcev. Ustrelil sem gos in sem jo pojedel. Mislim, da me ne bodo pristili k predaji ker me glad ne muči. Poslal sem Kozmo Hevala [Terentejev pajdaš] v Brailo po tobak, ki ga je tam tudi nakupil in se je dobro ohranjen vrnil. Blokada se nadaljuje. Terente.

Na mednarodnem rudarskem kongresu v Pragi so zastopane skoro vse evropske in tudi izven-evropske države. Angleška ima 72 delegatov, Belgija 14, Francoska 11, Nemška 14, tudi Jugoslavija ima svojega delegata. Med važnimi predlogi bodo Angleži postavili tudi tega, da se mora rudarski delavnik ravnati v vseh državah po delavniku v tisti državi, kjer je najugodnejši.

Francoski socialisti so odposlali posebno delegacijo na Angleško, da se sporazume z angleško delavsko stranko zavoljo reparacijskega vprašanja.

Nemška delegacija za londonsko konferenco je že sestavljena in je že tudi odpotovala. Načeluje ji ministrski predsednik dr. Marx.

Slavno vseučilišče v Löweni na Belgijskem je pogorelo. Skoda je ogromna, zlasti pa pri kemičnih laboratorijih, ki so popolnoma uničeni.

Značilno za to, kako komunizem na Nemškem propada, je poraz, ki so ga dočakali komunisti pri volitvah kovinarske organizacije v Jeni. Amsterdamci so dobili več nego 3/4 glasov. — Jena pa je bila še pred kratkim ena najboljših komunističnih trdnjav!

Razorožitev. Francoskim vojnim krogom se je posrečilo skonstruirati bombo z motorjem in peruti, ki jo je mogoče brezžičnim putem usmeriti kamorkoli in jo pripraviti do eksplozije. Taka bomba ima lahko poljubno velikost.

Razorožitev. Japonska je naročila na Angleškem 140.000 strojníc.

Rusko-nemški konflikt radi svoječasne vloga berlinske policije v sovjetsko poslaništvo, je poravnal. Odslej bodo v poslopu tega poslaništva uživali eksteritorialno pravico — nekako pravico nedotakljivosti s strani oblasti — samo tiste osebe, ki spadajo k njemu.

Kupujte čevlje samo z znamko »Peko«.

Iz stranke.

Seja pokrajinskega odbora SSJ in KDZ se bo vršila v nedeljo 17. avgusta ob 8. na Zid Mostu.

DNEVNI RED:

1. Poročilo tajništva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za I. polletje 1924.
4. Proračun za bodoče gospodarstvo.
5. Strankin zbor.
6. Razno.

Prejšnji dan (16. avg.) se bo vršila seja nadzorstva v pisarni pokr. tajništva v Krškem. — Če se kak član ne bo mogel udeležiti, naj to pravočasno sporoči, da obvestimo namestnika.

Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ.

Igranje z »javnim mnenjem«.

Vse vlade, religije, stranke, sekte, struje, korporacije, trusti in vplivni posamezniki poznajo moč propagande. Vsi se je poslužujejo, vsi jo zaobračajo, kakor zahteva strategija njihovih interesov.

Namen propagande je dobiti dežele, ljudstvo, del ljudstva in vplivne posameznike na stran propagandistov za stvar, ki jo propagirajo. Če hujskajo na vojno, hočejo s propagando napraviti med ljudstvom razpoloženje za klanje. Če hočejo podjarmiti tuje dežele, naredo s propagando med narodom razpoloženje za povečanje svoje dežele. Vse lahko služi propagandi. Vsak umor, vsako žaljenje zastave je lahko užig za vojno. Ampak preje je treba propagando.

Ruski carizem je trosil ogromne vsote za propagando. »Podpiral« je razne svetovne liste v inozemstvu, da so pisali njemu v prilog. In podpirajo jih druge vlade. Vsak urednik, vsak poročevalec velikih listov in revij je v službi te ali one propagande. Neuk čitatelj le težko razlikuje, kaj je in kaj ni propaganda. In njim je v prvi vrsti namenjena, kajti neuki ljudje so v večini in s temi kvartajo.

Kar govore državniki za »javno mnenje« — za propagando, se razlikuje od tistega, kar govore za zaprtimi vratmi.

Brez pomoči »javnega mnenja« ne more nihče vladati. Trditve, da vladajo skoro povsod proti volji ljudstva, niso resnične. Režimi, ki imajo proti sebi večino ljudstva, se ne morejo dolgo vzdržati. Večina jih mora ali podpirati ali pa tolerirati. Če se jim upre, če završi proti vladi, so njene ure štete. In ker se tega zavedajo, se z javnim mnenjem marljivo igrajo.

Ljudstvo je povsod nezadovoljno. Kmetje ne dobe dovolj za svoje pridelke. Delavcem se v mnogih obratih znižujejo plače in na stotisoče jih je vrženih iz službe. Ampak njihova nezadovoljnost še ni povsod naperjena proti vladajočim strankam in proti sedanjemu sistemu. Propaganda ki jih zavraja, je močnejša od propagande, ki jih uči. Razen tega mnogo takozvane radikalne propagande napeljuje vodo na mlin tistega razreda, proti kateremu je navidežno v boju.

Za propagando se trosijo ogromne vsote. Ameriške železniške družbe so potrošile n. pr. v enem

letu nad sedem milijonov dolarjev [nad pol milijarde din.] za propagando. Kadar hočejo kapitalistične družbe, da parlamenti sprejmejo kak zakon od katerega pričakujejo mnogo koristi, se zatečejo k propagandi. Kadar hočejo pridobiti »javno mnenje« za kak svoj načrt, se poslužijo propagande. Dnevnik in revije priobčujejo članke od priznanih in nepriznanih urednikov, ekonomov, pisateljev itd. Večinoma vsi služijo enim ali drugim privatnim interesom. Ako bi veliko časopisje nenadoma izgubilo vsa gmotna podpora od privatnih interesov, bi ga ogromna večina že prvi leden preneha izhajati. Neuka masa ne razume te igre, propaganda pa ji pripoveduje, da se izvršuje samo ljudska volja in masa večinoma verjame.

Ljudstvo mora drago plačevati svojo nevednost. Plačuje jo s krvjo, z zdravjem in blagom. Toda režimi, ki ga vladajo, so odsev večine ljudstva. Družabni sistem je tak, kakršnega je današnje ljudstvo sposobno zgraditi. Propaganda, ki pripoveduje masam, da se izvršuje njihova volja, je zavajalna, toda je mnogo bližje resnici, kakor pa propaganda, ki jim pripoveduje, da so zatirane in kaže krivce samo zgoraj, mase spodaj pa slika za nedolžne angele. Mase podpirajo zavajalce in izkoriščevalce; puste se nahujskati na vojne in za bojne; sovražijo se radi vere, polti in jezika. V masah so instinkti in čustva še zmerom močnejša kakor razum. Kdor trdi obratno, ve da je v protislovju z resnico.

Tudi socialisti se poslužujejo propagande. Toda ker apeliramo na človekov razum, ne pa na njegove instinkte, ker ga učimo, ne pa zavajamo, smo »počasni« v pridobivanju pristavev. Preobrti se ne dogajajo trenutno in mi se tega zavedamo. Mi gradimo pot v novo družabno uredbo, in naše delo napreduje le v toliko, v kolikor postaja ljudstvo sposobno zanjo. Lahko je zavajati, lahko je varati, učiti pa je težko. Vzlic temu naša moč raste in nevednost podlega. Mi predstavljamo gibanje, ki ima nalogo civilizirati civilizacijo. In ni je sile, ki bi nas mogla ustaviti na naši poti. — Proletarec. Nauk? Čitajte in pišite »Naprej« sami!

Dopisi.

Celje. K notici v »Napreju« št. 94. pod naslovom »Barbarstvo, zakonolomstvo in teptanje človeških pravic« nam stranki Ana Dimčeva in Emerih Bernard sporočata, da so oblasti že storile svojo dolžnost s tem, da je nadaljnje podiranje ustavljeno v prvem nadstropju pri g. M. Senčarju. Nadalje je župan g. dr. Juro Hrašovec na intervencijo s. Leskoška odredil, da sta se deložirani stranki Ana Dimčeva in Emerih Bernard dne 31. julija zopet vselili. (Op. poročevalca: Gorenja zadeva bi spadala pravzaprav v kompetenco organizacije stanov. najemnikov, pri kateri je g. Franjo Koren predsednik. Ta organizacija se je pa zaradi zemelj popolnoma izneverila. Gospod predsednik je imel dose-daj še vedno priložnost, v tej »nepolitični« organizaciji izkazati se, da ima še vedno maso za seboj, ki je bila obenem odjemalec zemelj. No, ker je organizacija »nepolitična«, pardon, ker so zemlje nepolitične, se je namen zaščite stanov. najemnikov skrhal — saj je to socialna, ne pa »politična« zadeva — ter se je predsednik odrezal strankama s tem, da si naj poišče druga stanovanja, ker Senčar mora zidati [da bo trgovina za nepolitične zemlje večja]. Stranke in stanovanjski najemniki pa pravijo, da ne marajo več nepolitičnih zemelj [te so le za trgovce in birte] ter bodo kupovali zemlje in kruh pri političnih pekih, ki imajo svoj inserat v »Napreju«.)

Delavsko pevsko društvo »Naprej« v Celju priredi v nedeljo 10. avgusta t. l. na vrtu Sokolskega doma v Gaberju koncert z veselico. Vabimo vse prijatelje petja in poštene zabave. Vstopnina Din. 5 za osebo, igra godba na pihala. — Odbor.

Ročni zemljevid mariborskega okrožja I. Pohorje-Kozjak II. Slovenske gorice. Ptujsko-Dravsko polje, risal Slavoj Dimnik, založilo društvo Učiteljski dom v Mariboru, tisk in litografija Mariborske tiskarne. Navedeni zemljevid v merilu 1:150.000 v pripravi ročni obliki, izvršen v osmerobarvnem tisku, je lično in temeljito izdelan in je bil zelo nujno potreben. Razvidni so vsi kraji z ljudsko šolo, župnije, poštni uradi, gradovi, razvaline, industrijske naprave, ceste in železnice, električni daljnovodi in centrale, rudniki, kopališča itd. Zemljevid je pregleden, ne preobložen ter bo dobrodošel vsakomur, zlasti šolski mladini in tujcemu življu. Zemljevid toplo priporočamo. Cena Din 10. Kakor smo doznali sta v pripravi enaka zemljevida Prekmurja z Međimurjem in zemljevid celjskega okoliša.

Kar vi potrebujete, to je Elzafluid. To je pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine. Poizkusna pošiljka Din 27.— Lekarna Evg. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrg št. 252. Hrvatska.

Lastnik: »Sloga«, r. z. z. o. p.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

5. VIII. Tiskarna bratov Rumpret v Krškem, 1100